

Programowanie obiektowe Wykład 10

Delegaty

Funkcje Anonimowe Wyjątki i ich obsługa

> Prowadzący dr inż. Paweł Maślak

Plan wykładu

- Delegaty
- Funkcje Anonimowe
- Wyjątki
- Obsługa wyjątków

Wykład 10 - Delegaty Funkcje anonimowe Wyjątki i ich obsługa

Delegaty

- Delegaty to obiekty, które wskazują na dowolne metody znajdujące się w programie i definiowane są za pomocą słowa kluczowego delegate.
- Po co są właściwie potrzebne delegaty?
- Problem używania wskaźników na funkcje istnieje od zawsze jeszcze od czasów świetności języków C/C++. Projektując różne rozbudowane systemy istniała potrzeba, aby funkcja wywoływana mogła komunikować się z funkcją wywołującą. Wskaźniki na funkcje mogą być argumentami metod, dzięki temu do funkcji można przesłać adresy różnych funkcji zależnie od wymaganej sytuacji lub wyboru użytkownika.

Delegaty

- Temat delegatów jest ściśle związany z tematem funkcji wywołań zwrotnych (ang. callbacks), które są po prostu wskaźnikami na funkcję. Ideologia używania callbacków jest odwrotną do ideologii używania zwykłych funkcji, ponieważ posiadając dowolną metodę, programista zajmuje się jej wywołaniem względem instancji danej klasy.
- Dzięki użyciu callbacków sytuacja się odwraca.
 Programista nie wywołuje funkcji manualnie, a
 jedynie definiuje funkcję o odpowiedniej nazwie i
 parametrach, do późniejszego wywołania przez inne
 elementy systemu niezależne od naszego
 programu. Jest to bardzo elastyczne rozwiązanie.

Delegaty

Delegaty są obiektami dziedziczącymi bezpośrednio niejawnie z *MulticastDelegate*. Ta z kolei dziedziczy z klasy *Delegate* oraz *Object*. Deklarując nowy delegat kompilator automatycznie przekształca go na klase, która jest automatycznie zapieczętowana (ang. sealed) a więc nie można z niej dziedziczyć. Automatycznie są także generowane metody:

- Invoke() wywołuje metody podpięte do delegata (jedną lub listę metod). Przyjmuje takie same argumenty jak metoda związana z delegatem. Działa synchronicznie względem głównego wątku programu.
- BeginInvoke() wywołuje metody związane z delegatem w sposób asynchroniczny. Wywołana metoda zostaje wykonana w osobnym wątku.

Tworzenie delegatów

 Delegat wskazujący na dowolne metody, możemy stworzyć bardzo łatwo. W tym celu należy posłużyć się słowem kluczowym delegate. Aby delegat mógł wskazywać na metodę, musi posiadać taki sam typ zwracany oraz takie same argumenty. Przykładowy delegat:

public delegate int Action(int x, int y);

Delegat ten może wskazywać na dowolną funkcję przyjmującą dwa argumenty typu int oraz zwracającą wartość typu int. Mając zadeklarowany delegat, możemy podpiąć do niego dowolną metodę.
 Ważne jest to, aby zgodne były argumenty oraz typ zwracany.

Tworzenie delegatów

- Delegaty w C# obsługują tzw. multicasting.
 Dzięki temu możliwe jest podpięcie wielu metod do jednego delegata.
- Podpinanie metod pod delegat odbywa się za pomocą:
 - pierwsza metoda podpinana jest poprzez konstruktor, podczas tworzenia instancji delegata
 - każdą następną metodę możemy dodać/usunąć za pomocą operatorów += oraz -=

Delegaty - przykład

Użycie delegata Action()

```
using System;
public delegate void Action(int x, int y);
public class Math
  public void Add(int a, int b)
    Console.WriteLine(a + b);
  public void Subtract(int a, int b)
    Console.WriteLine(a - b);
```

```
class Program
  static void Main()
    Math math = new Math();
    Action action = new Action(math.Add);
    // wywoła math.Add(7,5)
    action(7,5);
    action += math.Subtract;
    // wywoła math.Add(3,4)
    // wywoła math.Subtract(3,4)
    action(3, 4);
    action.Invoke(3,4);
    // to samo, ale z metodg Invoke()
```


Delegaty jako funkcje wywołań zwrotnych

- W dużej ilości przypadków delegaty używane są do tworzenia funkcji zwrotnych, czyli *callbacków*.
 Deklaracja delegata wewnątrz jakiejkolwiek klasy zostanie niejawnie rozwinięta przez kompilator do postaci klasy zagnieżdżonej.
- Callback Jest to funkcja zwrotna, której idea używania
 jest przeciwna do standardowego używania
 funkcji. Zamiast wywoływać interesujące nas
 funkcje, nasz obiekt wywołuje delegat. To na co
 będzie wskazywał delegat w przyszłości, zależy już od
 innych obiektów i programistów pracujących na
 naszej klasie.

Delegaty jako funkcje wywołań zwrotnych

- Umieszczając delegat wewnątrz jakiejś klasy trzymajmy się następujących zasad:
- definicja delegata musi być publiczna zostanie niejawnie rozwinięta do definicji zagnieżdżonej klasy
- zgodnie z zasadą hermetyzacji, zmienna delegata musi być prywatna, obudowana "setterem" w celu zapewnienia dostępu z zewnątrz

System logowania zaimplementowany za pomocą callbacków

```
using System;
public class SignInSystem
  public delegate void Logs(string message);
                                                  class Program
  private Logs sendLogs;
                                                    static void Main()
  public void AddCallback(Logs function)
                                                       SignInSystem system = new SignInSystem();
    sendLogs += function;
                                                       system.AddCallback(CallbackLogs);
                                                       system.SignIn("user", "password");
                                                       Console.ReadKev():
  public void DeleteCallback(Logs function)
    sendLogs += function;
                                                    static void CallbackLogs(string message)
                                                       Console.WriteLine(message);
                                                       Console.WriteLine("Wywołano funkcje
  public bool SignIn(string user, string
password)
                                                  zwrotna!");
    sendLogs("Logowanie użytkownika: " +
user);
    return true;
```

foreach (var i in list)

Użycie delegatów jako parametrów funkcji

```
using System;
using System.Collections;
                                                            Console.Write(i);
public class Numbers
                                                          Console.WriteLine();
  public delegate void ActionDelegate(ref ArrayList
                                                        public static void Reverse(ref ArrayList list)
list);
  ArrayList numbersList = new ArrayList();
                                                          list.Reverse();
  public Numbers(params int[] numbers)
    numbersList.AddRange(numbers);
                                                      class Program
                                                        static void Main()
  public void Action(ActionDelegate action)
                                                          Numbers numbers = new Numbers (1, 2, 3, 4, 5,
    action(ref numbersList);
                                                     6);
                                                          numbers.Action(Action.Print);
                                                          numbers.Action(Action.Reverse);
                                                          numbers.Action(Action.Print);
public static class Action
                                                          Console.ReadKey();
  public static void Print(ref ArrayList list)
```


Komentarz do slajdu wcześniej

- Klasa *Numbers*, która wbrew pozorom nie udostępnia żadnej funkcjonalności i wygląda bardziej jak niestandardowa kolekcja obiektów, to dzięki callback'om i delegatom można bardzo rozszerzać jej funkcjonalność.
- Dzieje się tak dlatego, że programista
 tworzący klasę *Numbers* pomyślał, że warto
 będzie zaimplementować w niej callback o
 nazwie Operacja. Wywołuje ona funkcję
 zwrotną z referencją do prywatnej kolekcji, do
 której nie dałoby się dostać winny sposób.

Wbudowane delegaty – Func

Delegat Func jest delegatem generycznym, podczas jego deklaracji należy określić typ zwracany oraz typ jego parametrów. Należy pamiętać, że w nawiasach ostrych (< >) końcowy parametr jest zawsze tym zwracanym, a wszystkie jakie dopiszemy wcześniej będą wejściowymi, na przykład: Func<out> // brak parametrów wejściowych Func<in, out> // jeden parametr wejściowy Func<in, in, out> // dwa parametry wejściowe Func<in, in, out> // trzy parametry wejściowe

Przykład użycia delegata Func

Podpięcie funkcji Add() do delegata generycznego Func:

```
public class Math
  public int Add(int a, int b)
    return a + b;
class Program
  static void Main()
    Math m = new Math();
    Func<int, int, int> dodawanie = m.Add;
    Console.WriteLine(dodawanie(5, 2));
```


Wbudowane delegaty – Action

- Jego działanie jest identyczne, jednak używamy go w przypadku procedur.
 Definicja formalna może wyglądać następująco:
- public delegate void Action<in T>(T arg);
- Jedyna różnica występuje podczas określania parametru generycznego. Wszystkie typy wymienione w kwadratowych dzióbkach będą parametrami.

Przykład użycia delegata Action

 Przykład delegata Action, który wskazuje na funkcje Console.WriteLine()

```
class Program
{
    static void Main()
    {
        Action<string> print = Console.WriteLine;
        print("Something...");
    }
}
```

 W powyższym przykładzie utworzono delegat o nazwie print, który wskazuje na funkcję Console.WriteLine() i określony został dla niego jeden argument typu string.

Funkcje anonimowe oraz wyrażenia lambda

- Nie wszystkie funkcje są tak ważne, że muszą mieć nazwę. Wyrażenia lambda nie funkcjonują na poziomie klas i dlatego nie posiadają nazw. Referencje do takich funkcji zazwyczaj przetrzymuje się w postaci zmiennych typu danej delegaty.
- Istnieją pewne ograniczenia dotyczące tego, gdzie anonimowe funkcje mogą się znajdować i jakie mają być. Na przykład nie mogą one być generyczne. Poza tym anonimowe funkcje mogą robić to samo, co normalne metody.

Funkcje anonimowe

 Nie trzeba określać typu zwracanego w metodzie anonimowej, wynika to z instrukcji return wewnątrz bloku kodu. Metody anonimowe deklarowane są z wykorzystaniem instancji delegata, ze słowem kluczowym delegate.

Funkcje anonimowe

Przykład funkcji anonimowej print, utworzonej w oparciu o delegat PrintNumber

```
class Program
  delegate void PrintNumber(int n);
  static void Main()
    PrintNumber print = delegate (int i)
      Console.WriteLine("Liczba to: {0}", i);
    print(6);
```


Wyrażenia Lambda

Od wersji 3.0 języka C# wprowadzono wyrażenia Lambda, będące uproszczeniem funkcji anonimowych. Takie wyrażenie jest krótsze, ponieważ nie ma potrzeby pisać słowa kluczowego delegate i całe ciało zostało sformatowane do jednej linijki. Wyrażenie lambda określa się operatorem =>. Po lewej stronie umieszczony jest parametr (gdy jest więcej parametrów to umieszcza się je w nawiasach), a po prawej ciało operacji.

Wyrażenia Lambda - przykład

 Wyrażenia lambda służące do wykonywania operacji matematycznych – dodawania, mnożenia i potęgowania

```
delegate int Action(int n, int m);
static void Main()
  Action add = (n, m) \Rightarrow \{ return n + m \}
  Console.WriteLine(add(1, 2));
  Action multiply = (n, m) => { return n * m; };
  Console.WriteLine(multiply(3, 2));
  Action pow = (n, m) \Rightarrow \{
    var result = 1;
    for (int i = 1; i<=m; i++)
       result *= n;
    return result;
  };
  Console.WriteLine(pow(3, 2));
```


Wyrażenia Lambda - przykład

- W tym przykładzie utworzony został delegat Action z parametrami typu int, a co za tym idzie, musi on też zwracać wartość tego typu. Na podstawie tego utworzonego delegata, zaimplementowano trzy wyrażenia lambda, które wykonują pewne operacje matematyczne, takie jak dodawanie, mnożenie i podniesienie liczby n do m-tej potęgi. Można zauważyć że, wyrażenie lambda o nazwie pow, jest trochę bardziej rozbudowane, w porównaniu z pozostałymi - "jednolinijkowcami".
- Istnieje zasada, żeby kod w ciele wyrażenia lambda, "kręcił się" wokół wartości zwracanej.

Wyjątki

- Każdy program musi mieć możliwość obsługi błędów występujących podczas wykonywania w spójny sposób. Język C# i platforma .NET udostępniają model do powiadamiania programu i wskazują na niepowodzenie przez zgłaszanie wyjątków.
- Wyjątek to dowolny warunek błędu lub nieoczekiwane zachowanie, które występuje przez program wykonujący. Mogą one być zgłaszane z powodu błędu w kodzie lub bibliotece lub innych nieoczekiwanych warunkach napotkanych przez środowisko uruchomieniowe.

Wyjątki

- W języku C# wyjątkiem jest obiekt dziedziczony po klasie System. Exception i jest on zgłaszany z obszaru kodu, w którym wystąpił problem.
- Tradycyjny model obsługi błędów polegał na unikatowym sposobie ich wykrywania i lokalizowania dla nich programów obsługi lub na mechanizmie obsługi błędów dostarczonym przez system operacyjny.

Wyjątki - IndexOutOfRange

 Jest on zgłaszany przez środowisko uruchomieniowe tylko wtedy, gdy tablica jest indeksowana nieprawidłowo, czyli indeks, do którego chcemy się dostać znajduje się poza prawidłowym zakresem tablicy

```
using System;

namespace Wyk10_3

internal class Program

public static void Main(string[] args)

int[] arr = { 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 };

Console.WriteLine(arr[arr.Length + 1]);

}

Wyjątek nieobsłużony: System.IndexOutOfRangeException: Indeks wy kraczał poza granice tablicy.

w Wyk10_3.Program.Main(String[] args) w H:\zajecia\Programowa nie_obiektowe\Przykłady\Wyk10\Wyk10_3\Program.cs:wiersz 10
```

Process finished with exit code -532,462,766.

Wyjątki - NullReferenceException

 Jest zgłaszany przez środowisko uruchomieniowe wtedy, gdy obiekt o wartości null jest wywoływany

```
namespace wyk10
  internal class Wyk10 4
    static void Main()
      object o = null;
      String s = o.ToString();
      Console.WriteLine(s);
```

Unhandled exception. System.NullReferenceException: Object reference not set to an instance of a n object.

at wyk10.Wyk10_4.Main() in C:\Users\Pawel\Des ktop\ProgramowanieObiektowe\Laboratoria_2024\Prz yklady\GR1\wyk10\wyk10\Program.cs:line 10

Process finished with exit code -1,073,741,819.

- Jest zgłaszany przez metody, które nie zezwalają na argument ma wartość null
- namespace wyk10
 {
 internal class Wyk10_5
 {
 static void Main()
 {
 String s = null;
 Console.WriteLine("calculate".IndexOf(s));
 }
 }
 }


```
internal class Wyk10_5
{
    static void Main()
    {
        String s = null;
        Console.WriteLine("calculate".IndexOf(s));
    }
}
```

 Zadaniem metody IndexOf() jest zwrócenie indeksu początku pierwszego wystąpienia frazy podanej jako parametr. W przypadku gdy ten parametr jest wartości null, zgłaszany jest wyjątek ArgumentNullException.

- Jest zgłaszany przez metody, które nie zezwalają na argument ma wartość null
- namespace wyk10

```
internal class Wyk10 5
  static void Main()
    String s = null;
    Console.WriteLine
```

```
Unhandled exception. System.ArgumentNullException: Va
lue cannot be null. (Parameter 'value')
  at System.Globalization.CompareInfo.IndexOf(String
source, String value, Int32 startIndex, Int32 count,
CompareOptions options)
  at System.String.IndexOf(String value, Int32 start
Index, Int32 count, StringComparison comparisonType)
  at System.String.IndexOf(String value)
  at wyk10.Wyk10_5.Main() in C:\Users\Pawel\Desktop\
ProgramowanieObiektowe\Laboratoria_2024\Przyklady\GR1
```

Process finished with exit code -532,462,766.

\wyk10\Wyk10_5\Program.cs:line 8

 Wywołanie funkcji IndexOf() nie prowadzące do otrzymania wyjątku

```
namespace wyk10
{
  internal class Wyk10_5
  {
    static void Main()
    {
       String s = "late";
       Console.WriteLine("calculate".IndexOf(s));
    }
  }
}
```


 Jest wyrzucany przez metody, które sprawdzają, czy argumenty znajdują się w danym zakresie.

```
namespace wyk10
  internal class Wyk10 6
    static void Main()
      String s = "late";
      s.Substring(s.Length + 1);
      Console.WriteLine(s);
```


 Jest wyrzucany przez metody, które sprawdzają, czy argumenty znajdują się w danym zakresie.

```
namespace wyk10
  internal class Wyk10 6
     static void Main()
        String s = "late";
        s.Substring(s.Length + 1);
                                             Unhandled exception. System.ArgumentOutOfRangeExcepti
        Console.WriteLine(s);
                                             on: startIndex cannot be larger than length of string
                                             . (Parameter 'startIndex')
                                               at System.String.ThrowSubstringArgumentOutOfRange(
                                             Int32 startIndex, Int32 length)
                                               at System.String.Substring(Int32 startIndex)
                                               at wyk10.Wyk10_5.Main() in C:\Users\Pawel\Desktop\
                                             ProgramowanieObiektowe\Laboratoria_2024\Przyklady\GR1
                                             \wyk10\Wyk10_5\Program.cs:line 8
```

Process finished with exit code -532,462,766.

 Jest wyrzucany przez metody, które sprawdzają, czy argumenty znajdują się w danym zakresie.

```
namespace wyk10
  internal class Wyk10 6
    static void Main()
      String s = "late";
      s.Substring(s.Length + 1);
      Console.WriteLine(s);
```

 Wyjątek ArgumentOutOfRangeException spowodowany wywołaniem metody Substring() z wartością parametru większą niż rozmiar łańcucha tekstowego

 Jest wyrzucany przez metody, które sprawdzają, czy argumenty znajdują się w danym zakresie.

```
namespace wyk10
  internal class Wyk10 6
    static void Main()
      String s = "late";
      s.Substring(s.Length + 1);
      Console.WriteLine(s);
```

 Wyjątek ArgumentOutOfRangeException spowodowany wywołaniem metody Substring() z wartością parametru większą niż rozmiar łańcucha tekstowego

Wyjątki - DivisionByZeroException

 Wyjątek DivideByZeroException dzielenie wartości zmiennej "i" przez 0, co jest niedozwolone w matematyce

```
internal class Wyk10_6
{
    static void Main()
    {
        int i = 1000;
        Console.WriteLine(i/0);
    }
}
```


Wyjątki - DivisionByZeroException

 Wyjątek DivideByZeroException dzielenie wartości zmiennej "i" przez 0, co jest niedozwolone w matematyce

```
internal class Wyk10_6
{
    static void Main()
    {
        int i = 1000;
        Console.WriteLine(i/0);
    }
}
```

Unhandled exception. System.DivideByZeroException: At tempted to divide by zero.

at wyk10.Wyk10_7.Main() in C:\Users\Pawel\Desktop\
ProgramowanieObiektowe\Laboratoria_2024\Przyklady\GR1
\wyk10\Wyk10_5\Program.cs:line 8

Process finished with exit code -1,073,741,676.

Wyjątki - DivisionByZeroException

```
internal class Wyk10_6
{
    static void Main()
    {
        int i = 1000;
        Console.WriteLine(i/0);
    }
}
```

 Jako argument funkcji Console.WriteLine() podano operację matematyczną, która jest niedozwolona, bo nie da się dzielić przez 0. Tak więc wyjątek ten został zgłoszony właśnie dlatego. W tym przypadku doprowadzono do tego celowo, ale zdarza się to czasami przypadkiem, na przykład poprzez dzielenie w pętli.

Obsługa wyjątków – blok try, catch, finally

- Funkcje obsługi wyjątków języka C# ułatwiają radzenie sobie z nieoczekiwanymi lub wyjątkowymi sytuacjami, które występują, gdy program jest uruchomiony.
- Obsługa wyjątków w języku C# używa trzech słów kluczowych: try, catch oraz finally. Służą one do wypróbowania akcji, które mogą się nie powieść i do obsługi ich błędów, gdy programista zdecyduje, że jest to uzasadnione.
- Wyjątki mogą być generowane przez środowisko uruchomieniowe lub tworzone przy użyciu słowa kluczowego throw.

Obsługa wyjątków – blok try, catch, finally

- W wielu przypadkach wyjątek może zostać zgłoszony nie przez metodę wywoływaną bezpośrednio przez kod, ale przez inną metodę, która jest umieszczona dalej na stosie wywołań.
- Gdy zgłaszany jest wyjątek, na stosie wywołań zostaje wyszukana metoda z blokiem catch dla tego określonego, zgłaszanego typu wyjątku i wykonany zostaje pierwszy taki blok catch, który zostanie znaleziony. Jeśli niestety, nie znajdzie się odpowiedni blok catch w dowolnym miejscu w stosie wywołań, zakończy się proces i wyświetli użytkownikowi stosowny komunikat.

double a = 14, b = 0;

Obsługa wyjątków – przykład

 Obsługa wyjątku DivideByZeroException, za pomocą bloku try ... catch

```
double result;
using System;
class Wyk10 3
                                              try
static double Division(double x, double y)
                                                result = Division(a, b);
                                                Console.WriteLine("\{0\}: \{1\} = \{2\}", a,
  if (y == 0)
                                                  b, result);
    throw new DivideByZeroException();
                                              catch (DivideByZeroException)
  return x / y;
                                                Console.WriteLine("Niedozwolone
                                           dzielenie przez 0!");
public static void Main()
```


Obsługa wyjątków – przykład

 Wyjątki mogą być generowane jawnie przez program przy użyciu słowa kluczowego throw, w taki sposób jak na slajdzie wczesniej. W obsłudze wyjątków istnieje jeszcze jeden blok, który również jest bardzo często używany – finally. Kod umieszczony w bloku finally jest wykonywany niezależnie od tego, czy jest zgłaszany wyjątek.

Obsługa wyjątków – przykład

 Obsługa wyjątku DivideByZeroException, za pomocą bloku try ... catch... finally

```
using System;
class Wyk10 4
                                                           try
                                                             result = Division(a, b);
                                                             Console.WriteLine("\{0\}: \{1\} = \{2\}", a, b,
  static double Division(double x, double y)
                                                      result);
    if (y == 0)
                                                           catch (DivideByZeroException)
      throw new DivideByZeroException();
                                                             Console.WriteLine("Niedozwolone dzielenie
                                                      przez 0!");
    return x / y;
                                                           finally
                                                             Console.WriteLine("Koniec Programu");
  public static void Main()
    double a = 14, b = 0;
    double result;
```


Obsługa wyjątków – przykład

 Obsługa wyjątku DivideByZeroException, za pomocą bloku try ... catch... finally

```
using System;
class Wyk10 4
                                                           try
                                                             result = Division(a, b);
                                                             Console.WriteLine("\{0\}: \{1\} = \{2\}", a, b,
  static double Division(double x, double y)
                                                      result);
    if (y == 0)
                                                           catch (DivideByZeroException)
      throw new DivideByZeroException();
                                                             Console.WriteLine("Niedozwolone dzielenie
                                                      przez 0!");
    return x / y;
                                                           finally
                                                             Console.WriteLine("Koniec Programu");
  public static void Main()
    double a = 14, b = 7;
    double result;
```


Obsługa wyjątków – podsumowanie

 Pamiętaj na przyszłość, że w tej samej instrukcji try – catch można użyć więcej niż jednej konkretnej klauzuli catch. W takim przypadku kolejność klauzul catch jest ważna, ponieważ są one badane po kolei. Należy więc przechwycić bardziej szczegółowe wyjątki przed mniej konkretnymi wyjątkami.

Dziękuje bardzo za uwagę

Dr inż. Paweł Maślak